

A Christmas Carol

(A Christmas Carol)

Kerststuk in twee bedrijven

door

CHARLES DICKENS

Bewerkt door
LYNN STEVENS

Vertaling
Mila von Klimburg

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **A CHRISTMAS CAROL - A CHRISTMAS CAROL** gaan opvoeren, dienen in alle programma-boekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **LYNN STEVENS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de letter-grootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

**Copyright: © 1972 by Lynn Stevens
Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv**

**Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl**

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363
1800 AJ Alkmaar
Telefoon 072 - 5112135
Website: www.ibva.nl
Email: info@ibva.nl
ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **15** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

Een tweeakter samengesteld om anderen te laten delen in een feestelijke kerst.

PERSONEN: *(in volgorde van opkomst)*

Ebenezer Scrooge
Bob Cratchit - zijn klerk
Fred - zijn neef
Mary - Freds vrouw
Twee vrouwen
Vier zangers - dit mogen er ook meer zijn
Marley's geest
Geest van de Kerst uit het Verleden
Fran - zuster van Scrooge
Scrooge als een jongen en jongeman
Dick - een leerjongen
Fezziwig - werkgever van Scrooge als jongeman
Mrs. Fezziwig
Miss Fezziwig
Belle
Een violist
Geest van de Tegenwoordige Kerst
Drie kinderen
Twee kinderen
Topper - vriend van Fred
Ruth - vriendin van Fred
Mrs. Cratchit
Martha
Belinda
Peter
Robbie
Sara
Kleine Tim
Geest van de Kerst in de Toekomst
Een pandjesbaas
Een werkvrouw
Een wasvrouw
Een lijkbezorger
Een jongen

Voor dit stuk zijn minimaal negen mannen en negen vrouwen nodig (veel scènes kunnen worden gedubbeld, zodat de cast van het stuk ook veel kleiner kan). En eventueel een koor.

Scrooge - een oudere man met toefjes grijs haar en een schorre stem. Zijn ervaringen uit het verleden hebben hem verbitterd en hem ertoe gebracht zich volledig op zijn zaken toe te leggen. Hij is introvert en egoïstisch. Hij heeft een soort droge humor en als hij toegankelijker en jovialer wordt, is hij in staat om zichzelf te lachen. In de eerste en laatste scène draagt hij de gebruikelijke kleding voor zakenlieden uit die periode. In alle andere scènes draagt hij een kamerjas, nachthemd, slaapmuts en slippers.

Bob - een dertiger, harde werker en dol op zijn gezin. Op kantoor is hij onderdanig, maar thuis is hij de spil waar alles om draait. Zijn kleding is uit de mode en hij draagt een lange wollen sjaal.

Fred - een opgewekte jongeling van in de twintig die zich niet uit het veld laat slaan. Hij draagt moderne kleding, die past in de tijd.

Mary - een opgewekte jonge vrouw, een beetje eigenzinnig. Haar uiterlijk is aantrekkelijk en kan dus in alle scènes hetzelfde zijn.

Twee vrouwen - optimistisch, goed gekleed en ze laten een voldane indruk achter.

Vier zangers - twee mannen en twee vrouwen. (of meer personen) Zij kunnen alleen de rol van een koortje vormen of daarnaast dubbelen als Fred, Mary, Topper en Ruth. Zij dragen kleding die past in de tijd.

Marley's geest - is van Scrooge's leeftijd en draagt eveneens kleding van zakenlieden uit de periode toen hij nog leefde. Er is een witte doek over zijn hoofd en onder zijn kaak gespannen. Kettingen vanaf zijn middel en zijn arm slepen over de grond. Hij spreekt met een grafstem, soms jammerend.

Geest van Kerst uit het Verleden - heeft een jong gezicht, maar lang wit haar. Hij draagt een wit-gebloemd tuniekpak (lange schoot met bijpassende broek) met een riem om het middel en een boeket uit de natuur in de hand (b.v. dennentakken vermengd met bessentakken).

Scrooge als jongen - een eenzame jongen ongeveer twaalf, die schoolkleden (een uniform) draagt.

Fran - een ijdeltuit gekleed in een jurk uit die periode. Ze is iets jonger dan Scrooge.

Scrooge als jongeman - in zijn eerste scène is hij ongeveer twintig, een harde werker en gemakkelijk tevreden te stellen. In zijn tweede scène is hij ouder en veeleisender. Hij kan ouder worden gemaakt door verwisseling van pruiken, een donkerder jas en een aangepaste manier van spreken.

Dick - een vlotte goedlachse jongeman, ongeveer twintig. Hij draagt een kleurrijk kostuum.

Fezziwig - mollig, open en vrolijk. Hij vertegenwoordigt de goede wil van

iedereen. Zijn kleren werken versterkend ten opzichte van zijn profiel.

Mrs. Fezziwig - ook mollig, open, vrolijk en gaat goed gekleed.

Miss Fezziwig - een charmant meisje, goed gekleed en een goede danseres.

Belle - is zacht en vriendelijk, sterk als ze sterk moet zijn en ze gaat goed gekleed.

Violist - draagt kleren uit de periode en speelt viool. Indien gewenst kan hij ook in de nabijheid van het toneel of vanuit de zaal spelen.

Geest van het Tegenwoordige Kerstmis - een opgewekte kameraad die een groene mantel afgewerkt met wit nepbont draagt. In zijn hand heeft hij een brandende toorts.

Drie kinderen - alledrie vrolijk en warm gekleed. De eerste jongen draagt een sneeuwschuiver over zijn schouder. De oudste en het meisje dragen plastic sneeuwballen. Hun tekst berust op improvisatie. Zij laten een vrolijke, lacherige indruk achter.

Topper - van nature een goedgezak, jong, ongeveer even oud als Fred, draagt kleren die passen in de tijd.

Ruth - een meisje van begin twintig, ze maakt een gelukkige indruk, goed gekleed.

Twee kinderen - broodmager, met holle ogen en verwilderde haren. Beiden armoedig gekleed, in lompen.

Mrs. Cratchit - een warme moederlijke vrouw. Haar jurk en schort zijn flink verschoten.

Martha - loopt tegen de twintig en is erg gehecht aan haar familie. Haar kleding past niet in het tijdsbeeld.

Peter - een stevige en ambitieuze jongen, iets jonger dan Martha. Zijn kleren zijn eenvoudig.

Belinda - een tiener, stralend en hulpvaardig. Haar jurk is eenvoudig.

Robbie en Sara - jong, gekoesterd in de familieschoot. Hun kleding is somber.

Kleine Tim - de jongste, fragiel uiterlijk. Hij loopt met een kruk. Zijn warme uitstraling inspireert hen allemaal. Hij draagt dikke buitenkleding en eenvoudige kinderkleding.

Geest van Kerst in de Toekomst - gaat schuil onder een donkere cape die alles bedekt behalve zijn uitgestoken hand. Hij heeft geen gesproken tekst.

Pandjesbaas - van middelbare leeftijd, egocentrisch en ze gaat sjofel gekleed.

Werkvrouw - brutaal, hebberig en ze draagt oude kleding.

Wasvrouw - Lijkt op de werkster, slonzig en begerig waar het geld betreft.

Jongen - een opgewekte tiener, gaat goed gekleed.

Lijkbezorger: armoedige kleding.

TIJD:

Kerstavond 1840.

PLAATS:

Londen.

Ideeën voor de toneelaankleding en de kostuums:

Er wordt gespeeld tegen een achtergrond van gordijnen met zo min mogelijk voorwerpen op het toneel. Het stuk kan aan één stuk door worden gespeeld of met een pauze zoals aangegeven.

Al is het stuk opgezet voor een groot aantal spelers (ongeveer dertig), de cast kan flink geminimaliseerd worden door de mogelijkheid van het grote aantal dubbelrollen. **Marley's geest** en de **Geest van de Kerst in het Verleden** zijn na de eerste scène beschikbaar om rolletjes in een latere scène te spelen. De rol van de **Kerst in de Toekomst**, die geheel op zichzelf staat, kan gespeeld worden door een man of een vrouw die ook een rol in voorafgaande scènes vervult. Veel spelers met kleine rollen of zij die als figurant fungeren, zoals **mrs. Fezziwig**, **miss Fezziwig**, **de violist**, kunnen in dubbelrollen worden ingezet zoals **de werkster**, **de wasvrouw** en **de lijkbezorger**. Ook enkele **kinderrollen** kunnen gedubbeld worden, door verschil in kleding aan te brengen. **Fred**, **Mary**, **Topper** en **Ruth** kunnen eventueel ook kerstliederen zingen.

Indien gewenst, kan de cast ook worden uitgebreid, door het invoegen van meer zangers en dansers. Het zingen van meer kerstliederen, onder de lantaarn of in de nabijheid van het toneel, kan als overbrugging fungeren bij toneel-wisseling tussen de scènes, wanneer dit meer tijd vraagt.

Alle kostuums zijn uit de periode van Dickens, rond 1840.

Het gebruik van mist verhoogt ongetwijfeld het mystieke in de scènes, waarin de geesten opkomen of vertrekken.

Scène 1

In het kantoor van Scrooge. In de namiddag voor kerstavond.

Voordat het doek opengaat, zien we op het toneel twee verlichte lantarens rechts en links. Vier warmgeklede zangers komen voor de gordijnen zingend op. (een suggestie voor een kerstlied: wij komen tesamen) De lantarens gaan uit als de zangers verschijnen, maar hun gezang is nog steeds hoorbaar enkele minuten voor de eerste scène begint.

Als het doek opengaat, zit Scrooge zit aan zijn bureau links of centrum, dat naar het publiek gericht staat. Op het bureau liggen een register, enige papieren, een inktset en een brandende kaars in een flinke kandelaar. Hij buigt zich schrijvende over zijn boekhouding. Bob Cratchits bureau is groter en staat uiterst rechts met een flinke stoel ervoor. Hij zit daar en staart af en toe voor zich uit om vervolgens naar het blad van zijn bureau gericht verder te schrijven. (Bob Cratchit kan ook staande achter een lessenaar schrijven, hij werkt de boekhouding uit in schoonschrift). Een lange wollen sjaal om zijn hals geslagen en soms wrijft hij zich in zijn handen alsof hij het koud heeft. Aan de staande kapstok rechts hangen twee winterjassen en twee hoeden.

Scrooge: *(kijkt op, geërgerd)* Moet je je erbij neerleggen dat je in je eigen kantoor wordt gestoord door dat gekweel op straat?

Bob: Alleen een paar kerstliederen, mijnheer.

Scrooge: Heb ik ze uitgenodigd om hier te komen zingen? Heb jij ze misschien uitgenodigd?

Bob: Oh, nee, mijnheer.

Scrooge: Concentreer je op je werk en laat me in alle rust mijn werk afmaken.

Bob: De middag is bijna voorbij, mijnheer, en iedereen is op weg naar huis.

Scrooge: Vraag je toestemming om te gaan voor je werk af is?

Bob: Oh, nee, mijnheer. *(begint ijverig te schrijven. Scrooge gaat verder met zijn boekhouding. Fred, blij en opgewekt, komt op rechts)*

Fred: Gelukkig kerstfeest, oom. Mag God u behoeden!

Scrooge: *(onaangenaam verrast)* Bah! Bedrog!

Fred: Kerstmis bedrog? *(loopt naar het bureau)* Dat meent u niet, dat weet ik zeker.

Scrooge: Ik meen het wel. Gelukkig kerstfeest, hè? Wat voor reden kun

jij aanvoeren om gelukkig te zijn? Je bent straatarm.

Fred: *(opgewekt)* Kom, nou. Wat voor reden kunt u aanvoeren om treurig te zijn? U bent stinkend rijk.

Scrooge: Bah, waardeloos.

Fred: Doe niet zo zwartgalgig, oom.

Scrooge: Hoe zou ik me anders moeten opstellen in een wereld vol dwazen? Gelukkig Kerstmis, belachelijk!

Fred: Nou, echt...

Scrooge: Kerstmis betekent voor jou niets anders dan tijd om je rekeningen te betalen zonder dat je het geld ervoor hebt, een moment waarin je weer een jaar ouder bent geworden zonder dat je er een spat rijker op werd.

Fred: Ja, maar...

Scrooge: *(honend)* Ik wou dat ik in mijn testament kon laten opnemen, dat iedere idioot die het waagt 'een gelukkig Kerstmis' te wensen als vulling in zijn eigen kalkoen gebraden moet worden. *(een schorre lach)*

Fred: Oh, dat mag u niet zeggen.

Scrooge: Vier jij nu maar kerst op jouw manier, dan doe ik het op de mijne.

Fred: Maar u viert het niet.

Scrooge: Laat me met rust. Wat voor voordeel heb jij er ooit bij gehad?

Fred: Ik ben er nooit een cent wijzer van geworden, als u dat bedoelt, maar het heeft me goed gedaan, ik verzeker u dat God Kerstmis zegent! *(onwillekeurig ondersteunt Bob dit door spontaan te klappen. Wanneer Scrooge zich nijdig naar hem keert, verbergt hij zijn applaus door in zijn handen te wrijven en zijn schrijverij snel te hervatten. Hij begrijpt dat hij in de fout is gegaan)*

Scrooge: Als ik nog één geluid van je hoor, vier je kerst met je ontslag.

Fred: Bent u niet te streng voor Bob Cratchit?

Scrooge: Als ik iemand betaal om voor me te werken, dan moet hij ook werken!

Fred: Reageer uw verbittering niet op Bob af *(opgewekt)* of op mij.

Scrooge: Ik ben noch verbitterd noch gelukkig. Ik vraag alleen mijn eigen weg te mogen gaan.

Fred: Ook op kerstavond?

Scrooge: Wat maakt dat nu voor verschil? *(Mary komt op rechts)*

Mary: Fred...

Fred: *(neemt haar hand en brengt haar naar het centrum)* U heeft mijn vrouw Mary ontmoet, oom?

Mary: We hebben kerstliederen gezongen en ik wilde even bij u langs gaan om u een gelukkig kerstfeest te wensen.

Scrooge: Dat heb je bij deze gedaan. Ik heb het druk. Goeiemiddag, allebei.

Mary: Het is een goeie middag voor ons, maar wat betekent het voor u?

Scrooge: Je bent een onbeschaamde jonge vrouw.

Fred: Zij wenst u al 't goede.

Scrooge: Laat me dan met rust.

Mary: We zouden u graag morgen willen uitnodigen.

Scrooge: *(getergd)* Ik heb werk te doen.

Mary: Ik vind het geen prettig idee dat u op zulke dagen alleen bent.

Scrooge: Wat voor dagen?

Fred: U kunt ons goede humeur niet bederven. Een gelukkig Kerstmis, oom!

Scrooge: Goeiemiddag,

Mary: En een voorspoedig nieuwjaar.

Scrooge: Goeiemiddag! *(Fred en Mary gaan af rechts, blijven even staan bij Bob)*

Fred: Ook een gelukkig kerstfeest, Bob Cratchit.

Bob: Dat wens ik u beiden ook, mijnheer.

Scrooge: *(op het moment dat Fred en Mary af willen gaan rechts)* Hoe is het mogelijk dat mijn klerk met vijftien shillings per week, vrouw en kinderen, spreekt over een gelukkig kerstmis?

Fred: Geld maakt niet gelukkig. *(hij en Mary gaan af rechts)*

Bob: Ik doe mijn best, mijnheer. *(twee vrouwen komen op rechts, welvarend gekleed. Een van hen draagt enkele papieren)*

Eerste vrouw: Scrooge en Marley als ik me niet vergis?

Tweede vrouw: Zijn we hier op het juiste adres? Mr. Scrooge en mr. Marley?

Scrooge: Mr. Marley is zeven jaar geleden overleden.

Eerste vrouw: Oh, dat spijt me.

Scrooge: Dat hoeft niet. Mijn compagnon heeft in zijn leven succes geogst en stierf als een rijk man. Vanavond precies zeven jaar geleden.

Tweede vrouw: Vermoedelijk worden zijn zaken door u als overgebleven firmant deskundig waargenomen. *(legt de papieren op zijn bureau)* Onze geloofsbrieven, mijnheer. *(Scrooge fronst, schudt zijn hoofd en geeft de papieren terug)*

Eerste vrouw: Tijdens deze feestelijke periode in het jaar, mr. Scrooge, vragen wij donaties om de armen en behoeftigen te helpen.

Tweede vrouw: Veel mensen moeten zoals u weet zelfs de meest noodzakelijke levensbehoeften missen.

Scrooge: Zijn er geen gevangenen meer?

Eerste vrouw: *(denkt diep na)* Er zijn een heleboel gevangenen.

Scrooge: Zijn alle armenhuizen gesloten?

Tweede vrouw: *(ontzet)* Jakkes. Ik wou dat ik kon zeggen dat ze niet meer nodig waren.

Scrooge: Zijn er nog steeds armenwetten?

Eerste vrouw: Natuurlijk. Maar...

Scrooge: Ik was even bang dat 'iets' hun functioneren belemmerde.

Tweede vrouw: Wij zijn bezig met het oprichten van een fonds waaruit wij meer eten voor de armen kunnen kopen. Voor welk bedrag kunnen wij u noteren?

Scrooge: Niets!

Eerste vrouw: Oh, u wilt anoniem blijven?

Scrooge: Ik help de instituten die ik heb opgesomd in stand houden. Dat kost een hoop geld en mensen in erbarmelijke omstandigheden kunnen daar aankloppen.

Eerste vrouw: Velen zouden liever sterven.

Scrooge: Als ze liever sterven, dan zou dat de groep behoeftigen inkrimpen.

Tweede vrouw: *(geschokt)* Ik kan mijn oren niet geloven.

Scrooge: Het is voldoende voor een man om zich op zijn zaken te concentreren en zich niet te mengen in andermans aangelegenheden. Ben ik duidelijk genoeg?

Eerste vrouw: Ik ben bang van wel. *(zij verlaten het toneel rechts, onderbreken even bij Bob)* Gelukkig kerstfeest!

Bob: Een heel gelukkig kerstfeest, lieve dames! *(de vrouwen gaan af)*

Scrooge: *(staat op, geërgerd)* Naar hoeveel van die onzin moet ik nog meer luisteren?

Bob: Het is de, eh, tijd van het jaar, mijnheer.

Scrooge: Jij wilt morgen de hele dag vrij, naar ik aanneem?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto